

FONARIUK Olena Vasylivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Ph.D., Associate Professor Department of Algebra and Geometry Zhytomyr Ivan Franko State University.

Circle of research interests: preparation of future mathematics teachers for constructive and design activities.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2021 р.

УДК 378.011.3-051:373.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2021-1-198-82-87

ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4653-8183>
e-mail: olga_kr@i.ua

ГОЛОВКО Ірина Олексіївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6690-4043>
e-mail: irinagolovko873@gmail.com

ЗМІСТ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗВО

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Кінець ХХ- початок ХХІ століття характеризуються кардинальними змінами в науці, суспільстві, освіті. До них, насамперед відноситься глобалізація світової економіки, виникнення світового інформаційного простору. Особливо прискорено зростає роль знань, новітніх технологій, які суттєво впливають на біосоціальну природу людини. За роки незалежності Україна орієнтується на Європу. Це накладає відбиток на формування особистості ХХІ ст. Володіння іноземними мовами стає однією з визначальних умов особистісного та професійного становлення майбутнього конкурентоздатного фахівці. Крім цього знання мов є переконливою умовою формування особистісних, культурних та професійних особливостей студентів закладів вищої освіти. Вивчення іноземних мов є викликом сучасного суспільства і потребує розвитку лінгвістичних, психолого-педагогічних і суміжних наук. Комунікативний підхід тут є визначальним, який зумовлює розв'язання практичних завдань вивчення іноземних мов. Зокрема, це полягає в оволодінні іноземним спілкуванням засобами формування і розвитку комунікативної компетенції, що також сприяє розвитку особистості.

Особливою проблемою є усвідомлення майбутніми фахівцями, суб'єктами навчання: необхідності принципів суспільних трансформацій; відмови від давно вичерпаної можливості теорій екстенсивного розвитку виробництва, освіти. Обґрунтувати ці зміни означає адекватно відповісти сучасному виклику глобалізації, що пов'язано з інформаційно-комунікаційною революцією. Такий підхід викликає необхідність вдосконалення освітніх та виробничих технологій, спонукає дослідників різних галузей та наукових шкіл переосмислити сучасні виклики нової епохи.

З огляду на визначені завдання висувуються підвищенні вимоги до підходів формування

змістового та організаційно-методичного наповнення професійної підготовки майбутніх фахівців, переосмислення основних ідей компетентнісного підходу у навчанні іноземних мов для формування конкурентоспроможного спеціаліста. В цьому зв'язку професійно спрямована іноземна компетентність забезпечує студентам можливість працювати з оригінальною літературою відповідної галузі, розуміти зміст прочитаного, знайти необхідну інформацію, спілкуватися з іноземними колегами на професійну тематику. Формування навичок діалогічного та монологічного мовлення професійного спрямування відбувається на різних рівнях згідно змісту програмного матеріалу. Безумовно професійно спрямована іноземна компетентність передбачає формування й інших видів усного та писемного спілкування, перекладу на рідну мову і навпаки. Важлива роль належить умінням ведення ділової документації, листування іноземною мовою згідно норм Державного стандарту. Особливе місце відводиться формуванню навичок двостороннього перекладу, ефективному використанню засобів інформаційних технологій, вивченню лексики професійного спрямування, граматичних конструкцій для передачі ділового, публіцистичного або наукового стилів. Окремлене відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту», де вища освіта України визначена як цілісна множина систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетенцій відповідної галузі знань за певною кваліфікацією [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми теоретичних та методичних принципів формування іноземної комунікативної компетентності досліджувались О.Білоус, Н.Гальська, О.Коваленко, С.Куца, Г.Лозанова, Л.Морська, З.Никитенко, М.Скуратівська та ін.

Останнім часом набув розвитку інтерактивний метод вирішення комунікативно-пізнавальних завдань з іншомовного спілкування (Ж.Витлін, С.Гапонова, Є.Кашина). Він передбачає безпосереднє спілкування викладача та студента з метою формування лінгвістичних і комунікативних навичок. Тут вирішуються завдання з аналізу відповідної іншомовної інформації, з'ясування альтернативних думок суб'єктів навчання, готовності окреслити оптимальне рішення, оволодіння хистом проводити ефективні дискусії.

О.Бодальов, С.Зонтова досліджували психолого-педагогічні аспекти формування комунікативної компетентності [11].

Дослідник Р.Фойерштайн вивчав методи формування якості знань іншомовного спілкування, критерії рівнів навчальних завдань для студентів різних спеціальностей.

М.Берізко, Н.Бідюк, Н.Костенко, С.Ніколаєва, О.Тинкалюк ґрунтовно вивчали рівневі аспекти іншомовної комунікативної компетентності.

Високо оцінюючи здобутки вчених нами виявлено, що поза належної уваги залишаються питання змісту іншомовної комунікативної компетентності та її формування у студентів різних спеціальностей, що складає цілісну систему дослідження.

Мета статті полягає у розкритті змісту поняття іншомовної комунікативної компетентності та особливості її формування у студентів різних спеціальностей, яка реалізує умови забезпечення конкурентоспроможного фахівця.

Методи дослідження. Критичний аналіз джерельної бази, наукове спостереження, тестування, вивчення та узагальнення позитивного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно державного стандарту поняття «професійна компетентність» розглядається як здатність фахівця від самого початку своєї професійної діяльності ефективно проводити професійну роботу. При цьому мають проявлятися особистісні якості, спрямовані на мобілізацію зусиль у засвоєнні лінгводидактичних знань, умінь комунікувати іноземною мовою, мати практичні навички іншомовного спілкування. Безумовно мова передбачає емоційну забарвленість змісту спілкування, мати етичні цінності, акумулювати внутрішні ресурси.

Ми вважаємо, що іншомовна компетентність передбачає як володіння мовними, мовленнєвими навичками та знаннями з іноземної мови, так і вміннями спілкування іноземною мовою, пізнавати культурні традиції народу чия мова вивчається, тобто оволодівати лінгвокультурною освітою. При цьому забезпечується здатність до функціонування у полікультурному та інформаційному суспільстві, контактів із носіями різних мов і культур. Якраз таких поглядів дотримується І.Ставицька [2].

Формуванню іншомовної комунікативної компетентності студентів ЗВО сприяє використання інформаційно-комунікаційних технологій. Вони створюють сукупність умов, які сприяють

виникненню та розвитку процесів активної інформаційної взаємодії. Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес має здійснюватися за певної наукової концепції.

Концепцію використання інформаційно-комунікаційних технологій, наприклад у лінгводидактичній освіті, ми уявляємо як цілісну систему взаємопов'язаних засобів і невіддільних одна від другої складових: наукових, організаційних, матеріально-технічних, фінансових, психолого-педагогічних. До її теоретико-методологічних принципів ми віднесли:

- аналіз проблем проектування різних компонентів інформатизованої системи освіти;
- управління навчальною діяльністю суб'єктів навчання.

В рамках методології концепції інформаційні технології навчання ми розглядаємо:

- спільно з іншими методами і засобами навчання;
- в системі міжпредметних зв'язків лінгвістики, іноземних мов, дидактики, математики, інформатики та інших навчальних дисциплін;
- на основі дослідження дидактичних можливостей і психолого-педагогічного впливу інформаційних технологій на суб'єктів навчання;
- як невід'ємну складову інформаційного суспільства.

Тактичні завдання підготовки майбутніх фахівців реалізуються через концепцію освіти, яка спирається на методологічний принцип діяльності, виходить з планованої моделі системи, що може реалізуватися через проектування цілісної діяльності, а не окремих її компонентів.

На нашу думку реалізація освітньої діяльності суб'єктів навчання доцільно здійснювати на трьох рівнях:

- рівень інформаційних освітніх послуг, формування інформаційно технологічної компетенції;
- рівень цифрового інформаційного освітнього простору, етап загальної інформаційної компетенції;
- рівень інформаційного суспільства, етап інформаційно-технологічної насиченості.

Відповідно нами розроблені показники оцінки стану упровадження інформаційних технологій у освітній процес закладу вищої освіти. До них ми віднесли:

- забезпеченість сучасними інформаційними технологіями учасників освітнього процесу;
- використання локальних мереж та Всеукраїнської інформаційної мережі «URAN», європейської «GEANT» та міжнародної «GLORIAD»;
- використання Інтернету, електронної пошти та телекомунікаційних мереж;
- функціонування у сфері управління освітою підсистем: «Освітні навчальні заклади України», «Вступні іспити до ЗВО», «Оболонка користувача», «Навчальні плани», «Навчальні програми», «Тести з навчальних предметів», «Контрольні роботи»,

«Плани роботи», «Олімпіади», «Лабораторні роботи», «Практичні роботи», «Бібліотека» та ін.

Концептуальні основи інформатизації освіти України були визначені ще Колегією міністерства освіти України у 1992 р. та постановою Кабінету міністрів України «Концепція державної політики інформатизації України» від 31 серпня 1994 р. № 605 і продовжені постановами 2018-2020 років.

За наслідками дослідження стану інформатизації освітнього процесу у ЗВО ми визначили основні недоліки і проблеми інформатизації освіти:

- недостатній рівень забезпечення сучасними інформаційними технологіями та інформаційною технікою, що не сприяє ефективному впровадженню інформаційних технологій;
- слаборозвинена інфраструктура інформатизації та низький технічний рівень базових засобів інформатизації;
- низький рівень організації робіт з інформатизації освіти, що приводить до дублювання роботи в закладах освіти та наукових установах;
- відсутність вимог до рівня підготовки студентів, учителів, викладачів у галузі інформаційних технологій.

Виявлені недоліки визначають програму довготривалих досліджень проблеми інформатизації освітнього процесу у ЗВО.

Як зазначалося вище, формування іншомовної компетентності має відбуватись з урахуванням вимог до сучасного фахівця. Інформаційні технології, за нашим переконанням, є найпотужнішим засобом з використанням якого може як вивчатись іноземна мова, так і бути засобом знаходження, аналізу, систематизації, актуалізації інформації іноземними мовами за спеціальністю з подальшим її використанням у професійній діяльності.

Використання інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності студентів різних спеціальностей ґрунтується на основній меті професійно спрямованого навчання – формування мовної компетенції, що дозволяє реалізувати професійну взаємодію в усіх ситуаціях, де таке спілкування необхідне. Причому, завдання полягає не тільки у оволодінні мовою як лінгвістичною компетенцією, а й як практичним, вербально-семантичним кодом мови професійного спрямування. Поєднання та інтегративне функціонування прагматичного, когнітивного та педагогічного аспектів формування іншомовної професійно спрямованої компетентності здатні забезпечити інформаційні технології навчання. Вони дозволяють створити інформаційно-комунікаційне середовище, в якому інтегрується сукупність інформаційного, організаційного, програмного забезпечення, методичних, технічних, педагогічних, психологічних, дидактичних засобів, методів навчання, котрі і реалізують формування зазначених аспектів іншомовної компетентності.

Інформаційно-комунікаційне середовище складає цілісну систему засобів впливу та організації навчальної діяльності. Її застосування як всієї

системи або окремих можливостей повинно відповідати навчальним цілям. Інформаційні технології, а зокрема інформаційно-комунікаційне середовище, забезпечує формування іншомовної компетентності у двох основних аспектах: лінгвістичному: формуванні мовних кліше, актуалізації лексико-граматичних конструкцій, формуванні лексичного поля та термінологічного вокабуляру за спеціальністю, та практичному: здійснювати іншомовну професійну комунікацію. Остання може включати в себе пряме спілкування з іноземними фахівцями, партнерами, майбутніми колегами з використання сервісів для проведення відео конференцій та онлайн зустрічей. Тут набувають формування та розвитку монологічна та діалогічна мовленнєва діяльність студента. Також, потреба здійснення іншомовної комунікації може бути в писемній формі для ділового листування а саме, здійснення спілкування у чатах, складання e-mail повідомлення, написання ділового листа, пропозиції, запрошення, інструкції, тощо. Виняткового значення набуває використання інформаційних технологій у навчальному процесі у наш час, за умови вирування пандемії Covid-19. Особливої уваги заслуговує формування навичок цілеспрямованого здійснення пошуку, переосмислення та творчого використання професійної інформації, навичок обміну та передачі інформації за фахом. Такий обмін може здійснюватися шляхом організації та проведення круглих столів, дискусійних семінарів, конференцій, захистом творчих робіт, роботою над проектом, який піднімає та вирішує питання професійного спрямування. Отже, розглянуті аспекти навчання професійного спілкування майбутніх фахівців різних спеціальностей дозволяють виділити основні стратегії формування іншомовної комунікативної компетентності: лінгвістична, що включає в себе мовні та мовленнєві компетенції та екстралінгвістична.

Існує багато підходів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності. Вчені приділяли велику увагу виділенню різних компетенцій, їх змісту в залежності від професійної спрямованості майбутніх фахівців. Виділення необхідних компетенцій, змісту та дидактичних форм їх реалізації ми ґрунтували на вивченні методичної та психолого-педагогічної літератури з даної теми, та наших дослідженнях та спостереженнях під час навчання студентів різних немовних спеціальностей англійській мові професійного спрямування. Наше дослідження проводилось у Центральноукраїнському національному технічному університеті, серед студентів технічних, економічних та агротехнологічних спеціальностей. Формування іншомовної комунікативної компетентності відбувалось з використанням інформаційних технологій навчання, що вплинуло на виділення особливостей змісту та форм його реалізації (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Формування іншомовної компетентності професійного спрямування з використанням інформаційних технологій.		
Компетенція	Зміст компетенції	Форми реалізації
Лінгвістична	Мовна	<p>1) Використання комплексу фонологічних вправ для формування артикуляційних виголошених навичок. Онлайн ресурси Інтернету, комп'ютерні навчальні програми.</p> <p>Порівняння запису мови суб'єкта навчання і зразка з використанням онлайн Інтернет ресурсів Google translate, та інших електронних перекладачів з можливістю відтворення слова. Використання мобільних додатків Duolingo, uTalk.</p> <p>2) Використання додатків для вивчення тематичної лексики та вправами для її запам'ятовування і закріплення: Duolingo, Johnny G., Memrise, Words, Skyrock, Mnemonic Words, Flip&Study, Englishdom Words, AnkiDroid, Rosetta Stone, Loyal books, ESLPod, Курс бізнес-англійської на Prometheus.</p> <p>Інтернет ресурси: Англійська для ІТспеціалістів, економістів.</p> <p>Влоги для інженерів: Chaotic Good, EEVblog, Aussie50, Todd Harrison, etc.</p> <p>3) Для вивчення граматики використовуються Інтернет ресурси: BBC Learning English, British Council LearnEnglish, engVid.</p>
	Мовленнєва	<p>1) У говорінні (здатність висловлюватись у монологічному та діалогічному мовленні);</p> <p>2) В аудіюванні (здатності сприймати, ідентифікувати інформативні ознаки мовних і мовленнєвих одиниць);</p> <p>3) У читанні (здатність ідентифікувати та розуміти з метою ознайомлення, вивчення, пошуку інформації друковані тексти);</p> <p>4) У письмі (здатність продукувати тексти за наданим комунікативним завданням).</p>

Таблиця 1. Продовження

Соціальна (Соціокультурна та професійна)	<p>1) Лінгвокраїнознавча (здатність в різноманітних ситуаціях користуватись мовними або мовленнєвими одиницями, що властиві країні, мова якої вивчається);</p> <p>2) Соціолінгвістична (здатність продукувати та сприймати мовленнєві висловлювання відповідно до соціальних умов спілкування);</p> <p>3) Професійна (здатність розуміння конкретних професійних проблем, актуалізація професійних термінів, формулювання висновків, оцінення значення та значущості з огляду професійної діяльності, усвідомлення потреби у професійному спілкуванні).</p>	<p>1,2) Використання відео фільмів, сайтів з лінгвокраїнознавчою інформацією, влогів: https://www.youtube.com/watch?v=7hrXVD_ibsI, https://www.youtube.com/watch?v=Jrka9Nt-nQo, https://www.youtube.com/watch?v=fmHtl2CRMXc, https://www.youtube.com/watch?v=O1xCHTUJCh4, https://www.youtube.com/watch?v=qDmZzBVKFMk, https://www.youtube.com/watch?v=HfZmC-jLTIg, https://www.youtube.com/watch?v=tLTCXNqjiE8, https://www.youtube.com/watch?v=3M1T_22vuPk, https://www.youtube.com/watch?v=beoC6RjDN8g.</p> <p>3) Використання міжнародних платформ та форумів, де можна взяти участь ІТ спеціалістам, майбутнім економістам у обговоренні професійних питань з колегами різних країн світу англійською мовою: Stackoverflow, Quora, COI Magazine.</p>
Стратегічна	<p>Сформованість знань, умінь та навичок розуміння способу викладу та поєднання речень, визначення важливості теми інформації, логічності зв'язку між частинами тексту та порядку деталізації їхнього логічного взаємозв'язку.</p>	<p>Використання сервісів для роботи з текстом: Virtual Writing Tutor, Hemingway App – електронні додатки роботи з орфографією, словниковим запасом, академічним та розмовним стилем, опрацювання довгих речень, оформлення складносурядних та складнопідрядних речень, доречність вживання пасивного стану, послідовність тексту, зв'язок між його частинами. Використання ScanMyEssay, Piagscan – онлайн сервісів роботи з текстом, а саме, глибоке сканування тексту на плагіат. Використання сервісів SEO checking, Search Engine Optimization Made Easy, SEO Audit and Reporting Tool, Tools for Any SEO Challenge – електронні ресурси аналізу тексту. Вони включають в себе визначення ключів та семантичного ядра тексту, визначення відсотку «водності» тексту, тощо.</p>
Компенсаторна	<p>Сформованість вмінь домагатись взаєморозуміння. Комплекс спеціальних мовних умінь, що характеризують рівень володіння мовою як засобом спілкування.</p>	<p>Передбачає актуалізацію компенсаторних умінь та навичок студентів у роботі з онлайн сервісами для командної комунікації з миттєвим пошуком та потужною системою інтеграції з іншими платформами. Це такі сервіси як Slack та Discord. Вони дозволяють удосконалювати вміння ведення переговорів, домовленостей, обговорень з подальшим висновком, спілкування в середині команди. Сервіси мають можливість тісної інтеграції активних діалогів з іншими додатками.</p>

Висновки з дослідження і перспективи подальших розробок

Отже, зміст іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних ЗВО формується з урахуванням специфіки та змісту провідних фахових дисциплін кожної спеціальності. Зміст та форми організації мовної та мовленнєвої діяльності студентів ґрунтуються на потребі реалізації професійного спілкування, вирішенні виробничих завдань, пошуку та подальшого використання інформації іноземною мовою. Засобом, який дозволяє реалізувати висунуті потреби в формуванні іншомовної компетенції студентів технічних, ІТ та агротехнологічних спеціальностей є інформаційні

технології. Визначені технології мають можливість забезпечити інтегрування та взаємозв'язок кожного елемента системи формування іншомовної компетентності у висунутих нами компонентах її реалізації, а саме: лінгвістичній, соціокультурній та професійній, стратегічній, компенсаторній.

Незважаючи на велику кількість праць пов'язаних з формуванням іншомовної компетентності студентів, залишається перспективним для подальшого дослідження визначення найефективніших засобів та методів які реалізуються у межах самої інформаційної технології.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ніколаєва С.Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови*. 2010. № 2. С. 11-17.
2. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність : місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 4 (30). С. 280-286.
3. Боднар С.В. Проблема формування іншомовної дискурсивної компетентності майбутніх економістів. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія. Педагогічні науки»*. 2016. №1(11). С. 158-164.
4. Науменко У.В. Інноваційні методи навчання англійської мови у вищій школі в умовах модернізації. *Молодий вчений*. 2018. №3.1 (55.1) березень. С. 118-121.
5. Нікітченко О.С., Тарасова О.А. Формування навичок критичного мислення на уроках іноземної мови: навчально-практичний посібник. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 104 с.
6. Квітко Г.О. Формування комунікативної компетентності студентів як актуальна педагогічна проблема. *Педагогічне Криворіжжя: педагогічний альманах*: зб. Науково-методичних праць. Кривий Ріг: ВЦ КДПУ; АйсПринт. 2018. Вип. 4. 107 с. С. 32-34.
7. Івасів Н.С. Професійна іншомовна підготовка майбутніх фахівців з туризмознавства у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Хмельницький, 2018. 435 с.
8. Пантелєєва О.О., Малєєва Т.Є. Формування іншомовної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 1(88), 2019. С. 132-142.
9. Гавриленко О.М. Навчання іноземних мов засобами інформаційно-комунікаційних технологій: навчально-методичний посібник. 2-е вид. випр. I доп. Кіровоград: ПП «Ексклюзив-Систем», 2011. 139 с.

REFERENCES

1. Nikolaeva, S.Yu. *Tsili navchannia inozemnykh mov v aspekti kompetentnitsnogo pidkhodu* [Objectives of teaching foreign languages in terms of competence approach].
2. Stavytska, I.V. *Inshomovna kompetentnist : mistse definitsii u terminolohichnomu poli suchasnykh naukovykh sudzhen* [Foreign language competence: a place of definition in the terminological field of modern scientific judgments].
3. Bodnar S.V. *Problema formuvannia inshomovnoi diskursyvnoi kompetentnosti maibutnikh ekonomistiv* [The problem of formation of foreign language discursive competence of future economists]. Dnepropetrovsk.
4. Naumenko, U.V. *Innovatsiini metody navchannia anhliiskoi movy u vyshchii shkoli v umovakh modernizatsii* [Innovative methods of teaching English in higher education in terms of modernization].

5. Nikitchenko, O.S., Tarasova, O.A. *Formuvannia navychok krytychnoho myslennia na urokakh inozemnoi movy: navchalno-praktychnyi posibnyk* [Formation of critical thinking skills in foreign language lessons: textbook]. Kharkiv.
6. Kvitko, H.O. *Formuvannia komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv yak aktualna pedahohichna problema*. [Formation of communicative competence of students as an actual pedagogical problem]. Kryvyi Rih.
7. Ivasiv, N.S. *Profesiina inshomovna pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv z turyzmoznavstva u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Professional foreign language training of future specialists in tourism in higher education]. Khmelnytskyi.
8. Panteleeva, O.O., Maleeva, T.E. *Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii studentiv nemovnykh spetsialnostei* [Formation of foreign communicative competence of students of non-language specialties].
9. Havrylenko, O.M. *Navchannia inozemnykh mov zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Teaching foreign languages by means of information and communication technologies: a textbook]. Kirovohrad.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГАВРИЛЕНКО Ольга Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання іноземних мов.

ГОЛОВКО Ірина Олексіївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: методика навчання іноземних мов у немовних ЗВО.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

HAVRYLENKO Olha Mykolaivna - Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages of the Central Ukrainian National Technical University.

Circle of research interests: theory and methods of teaching foreign languages.

HOLOVKO Iryna Oleksiivna - Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Foreign Languages of the Central Ukrainian National Technical University.

Circle of research interests: methods of teaching foreign languages in non-language institutions of higher education.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2021 р.